

Jumalateenistus Nõos P, 18.07.21 kell 11.00, Kristuse kirkastamispüha, leeri mälestuspäev

Lektsioonid: 2Ms 34:29–35; 2Kr 3:7–18

Leeri mälestuspäeva kõne: 1Tm 6:12

Pihikõne: Lk 13:24

Jutlus: Lk 9:28–36

Laulud: 200B (1–6); 355B (1–2, 3); 283 (1–3); 206 (1–3)

Ent arvata kaheksa päeva pärast neid kõnesid sündis, et Jeesus võttis kaasa Peetruse ja Johannese ja Jaakobuse ning läks üles mäele palvetama. Ja palvetamise ajal ta näoilme muutus ja tema riided läksid kiirgavalt valgeks. Ja ennäe, kaks meest kõnelesid Jeesusega, need olid Mooses ja Eelija, kes kirkuses ilmudes rääkisid tema eluotsast, sellest, mis tal Jeruusalemmas tuli täide viia. Aga Peetrus ja tema kaaslased olid suikunud raskesse unne. Ent virgudes nägid nad Jeesuse kirkust ja neid kahte meest tema juures seismas. Ja see sündis, et kui need mehed tema juurest olid lahkumas, ütles Peetrus Jeesusele: „Õpetaja, siin on meil hea olla, teeme õige kolm lehtmaja: ühe sinule ja ühe Moosesele ja ühe Eelijale.” Ta ei teadnud, mida ta ütleb. Aga kui ta seda ütles, tekkis pilv ja varjas nad, nemad aga kartsid pilve sisse jäädes. Ja pilvest kostis hääl: „See on minu äravalitud Poeg, teda kuulake!” Ja kui see hääl oli kostnud, selgus, et Jeesus oli üksi. Ja nemad vaikisid ega kuulutanud kellelegi neil päevil midagi sellest, mida nad olid näinud.

Täna tähistame kirikukalendri järgi Kristuse kirkastamispüha. Ja tänane kirjakoht annabki meile selle sündmuse piibelliku aluse. Kristuse kirkastamisest või transfiguratsioonist (ld *transfiguratio* '(kuju) muutmine, teisendamine') kõnelevad kõik kolm sünoptilist evangeeliumi (Mt, Mk ja Lk) ja kõigis kolmes eelneb sellele loole episood, milles Jeesus kuulutab oma järelkäijaile ette oma surma ja ülestõusmist.

Tahaksingi tänase jutluse üles ehitada nii, et alustaksin hoopis Kristuse kirkastamisloole eelnevast loost. Seda seetõttu, et mulle tunduvad need koos sümboliseervat kristlase elu kahte tahku, võitlust ja võitu.

Meie kirjakoht eelnev lugu, Luuka järgi siis Lk 9:21–27, algab, nagu öeldud, Jeesuse tunnistusega, et ta peab kannatama, kõlbmatuks tunnistatama, tapetama ja üles äratatama.

Ent siis annab Jeesus juhised sellele, kes tahab olla tema jünger. Võtan need juhised lühidalt kokku:

1. ta peab võtma oma risti enese peale ehk leppima sellega, mida elu talle toob; sest ta peaesmärk on päästa oma hing, mitte elada võimalikult õnnelik elu;
2. ta ei tohi oma elus häbeneda Jeesust ja tema sõnu, sest muidu häbeneb Kristus aegade lõpul taas tulles seda inimest Viimses kohtus ja ta ei pääse Jumala juurde.

Võib öelda, et Kristus seab oma järgijaile üsna karmid nõuded: ei tohi eluõnne pärast oma hingeõndsust kaotada ja kristlane tuleb olla avalikult, seda häbenemata. Samas on need nõuded ka väga selged ja see, kes neid nõudeid täidab – võtab vastu väljakutse oma elus võidelda –, jätab enda jaoks avatuks võimaluse kord ka võita.

Enne kui hakkam kõnelema võidust, tuletan meelde meie tänase pühapäeva teist peateemat, leeri mälestuspäeva. Eks ole leeritootuse andmine ju just oma valmisoleku kinnitamine neid eeltoodud Kristuse nõudeid oma elus järgida.

Veelkord Jeesuse juhiseid ümber sõnastades: leerioännistamise kaudu kogudusega liitunu tunnistab valmisolekut elada koos Jeesusega. Seega, elada küll oma igapäevast elu – nii nagu talle tema anded, geenid ja haridus parajasti võimaldavad –, ent mitte unustada Kristuse koguduse kooskäimisi, sest koguduse kaudu on Kristus teda kutsunud. Samas tunnistab leerioännistuse saanud inimene, et ta on valmis oma kogukonna, perekonna, ühiskonna ees käituma kristlasena, taotlema alati esimeses järjekorras Kristuse ja Jumala au, mitte omaenda au.

Just seetõttu on kombeks pidada ka leeri mälestuspäevi, olgu need siis kas kord kristlase teekonna jooksul peetavad kuldleeripühad (ehk 50 aasta täitumine leerioännistamisest) või tihedamini, 25 (hõbeleeri), 60 (teemantleeri) või ka suurema või väiksema arvu aastate täitumisel peetavad mälestuspäevad.

Jah muidugi, osa inimesi käib jumalateenistusel igal pühapäeval ja kirikupühal. Kuid endale leeriõnnistamisel võetud vastutuse meenutamine on siiski eriline. Ja ma pean tunnistama, et olin isegi natuke pettunud, et kogodus, milles mina 25 aastat tagasi oma leeritootuse andsin, pole mind hõbeleeri kutsunud. Jah, olen küll ise vaimulik ja elan oma leeritootust justkui iga päev tõeks, kuid alguse meenutamine on ikka oluline, pealegi seotud juba teatud meeldiva nostalgiaga.

Aga nüüd siis võidust, mida Kristus töötab neile, kes võtavad tema seatud tingimused vastu ja käivad tema järel.

Meie kirjakohtade eelnevas ja eelpool vaadeldud lõiku lõpetavas salmis Lk 9:27 ütleb Jeesus: „...tõepoolest, siin seisjatest on mõned, kes ei maitse surma, kuni nad näevad Jumala riiki.“ Mida selline lause võiks tähendada? Kas seda, et mõni Kristuse järgija ei suregi enne, kui Kristus tagasi tuleb?

Tõsi, Jumala käes pole miski võimatu. Kuid pigem võiks see tähendada seda, et mõned Kristuse järgijad saavad juba oma eluajal Jumala riiki näha. Sest milleks laseb siis Jeesus oma kolmel valitud jüngril läbi elada seda, mida kirjeldab meie tänane kirjakoht, Kristuse kirkastamist ehk kujumuutmist?

See, mida Peetrus ning vennad, Sebedeuse pojad Johannes ja Jaakobus kõrgel mäel nägid, oli tõepoolest vapustav elamus. Mõned kommentaatorid loevad siit ja seotud kirjakohtadest välja, et Jeesuse kirkastamine toimus öösel ning oli pealtnägijaile seda mõjuvam, võib-olla võrreldav inglil ilmumisega Petlemma väljal karjastele jõuluööl.

Kuid seekord oli asi veelgi tõsisem: jüngreid katnud pilv, millest selles loos kõneldakse, polnud arvatavasti miski muu kui Jumala enda auhiilgus, *šekhina*, millest kõneleb VT, Jumala juuresolek antud paigas.

Selle jumaliku pilve ilmumisele eelnes Jeesuse kohtumine VT jumalameeste Moosese ja Eelijaga, millele jüngrid tunnistajaks olid.

VT kõneleb, et ei Mooses ega Eelija pole inimkättega maetud. Moosese kohta ütleb 5Ms 34:6, et Moosese mattis Jumal. Eelija kohta aga öeldakse 2Kn 2:11 lausa seda, et Jumal võttis Eelija tuulepöörises tuliste vankrite ja hobustega taevasse. Seega oli tegemist Jumala juures elavate meestega ja kuidas saakski seda teisiti nimetada kui stseeniks Jumala riigis.

Seda, miks Jeesus kohtus just Moosese ja Eelijaga, on muidugi ka sümboolselt tõlgendatud: kas siis Seaduse ja prohvetitena kokku võtvana Vana Testamenti või Seaduse ja Jeesust ette kuulutava prohvetina (Ristija Johannestki nimetatakse ju UT-s Eelijaks, kes peab tulema, et Jeesuse missiooni ette valmistada).

Samuti on tõlgendamist leidnud Peetruse soov ehitada Jeesusele, Moosesele ja Eelijale lehtmajad. Võib-olla tuleks seda mõista nii, et inimlik tunnetus soovib kaunist hetke alati viibima sundida (vrd Goethe „Fausti“!). Ja kaunis too hetk jüngrite jaoks kahtlemata oli, enne, kui saabus pilvena Jumala auhiilgus ise ja mehed pühaduse ees kartma löid.

Ent võib-olla on siinkohal tähtsam küsimus, miks jüngreile sellist vaatepilti võimaldati. Ja laiemalt, milline on üldse inimese võimalus kogeda Jumala riiki oma eluajal.

Põhjuseks, miks Jeesus lasi oma jüngreil oma ja Jumala kirikust kogeda, peetakse tavaliselt seda, et Jeesus tahtis jüngreid enne eelseisvat hirmsat Kolgata-kogemust kinnitada. Et nad ei kaotaks usku, kui Jeesus viibib Kolgatal mitte Moosese ja Eelija vahel, vaid kahe surmamõistetud röövli vahel. Ja kui lehtmaja, mida Peetrus tahtis Jeesusele ehitada, osutub hoopis kaljuhauaks. Küllap oli Peetrusel, Johannesel ja Jaakobusel sellest kogemusest oma kristlase usuteel väga palju kasu!

Ent kui küsime, milline võimalus on siis Jumala riiki kogeda meil, kes oleme samuti kristlased, võiks vastata nii: see võimalus on, kuid see on Jumala käes. Veelkord, ärge unustagem, et jüngrid, kes Jumala riiki kirjeldatud viisil kogeda võisid, olid väga ränga Kolgata-kogemuse lävel.

Nõnda võime uskuda, et kui meie, või kogu kristlaskonna elus tuleb aeg, mil peame läbi elama suuri raskusi, siis hoolitseb Jumal selle eest, et meidki kinnitada. Sest praegu elame ju sellisel ajastul ja ühiskonnas, kus Jeesust järgida ja tema nime tunnistada on väga lihtne, nt võrreldes kolme esimese kristliku sajandiga, mil kristlasi taga kiusati.

Kirikus on ju pärimused ilmutustest ja küllap ongi need inimestele antud taoliste raskete aegade eel kinnitamiseks. Võiks siis öelda, et praegu elame küll võitluse ajastul, kuid see võitlus pole eriti

karm. Võime selle eest Jumalat tänada. Kuid õnnis on see, kes igatseb olla nende kolme jüngri olukorras ja kogeda Jumala riiki oma kõigi meeltega. Et elada selles jumalikus võidukogemuses oma ülejäänud elu.

Aamen.